

Marijca in Anica.

ndu pri potoku je stala in neprestáno zrla v temno vodico, kako so se valčki, drug preko drugega prekopicévaje se, drvili dalje. Nepremakljivo je stala ter ní oči obrnila niti na levo niti na desno. Mlada deklica je bila, izpolnivši komaj otroško dôbo. Držala se je lepó po konci, le glavica jej je bila upognena malo préd se, da bi morda kdo ne opazil njene žalosti.

Dà! žalostna je bila, ker zdaj in zdaj se jej je utrnila svitla solzica v bistroem očesi in se jej spustila po rudečih licih. Nemirno je moralo biti v njenem srei, nemirno v mladej glavi, ker ní bilo videti, da bi se bila razveseljevala v lepoti narave. Livade in travniki so dèhteli polni krasnobojnih cvetic; na polji se je gibalo zlatorumeno žito in vsa narava je bila polna veselja, polna lepote.

In deklica?

Ne meneč se za vse to, še vedno je zrla v vodo, še vedno je nepremakljivo držala glavico préd se, še vedno so se jej utrinjale svitle solzice v bistroem očesu.

Gotovo bi se še bolj čudili, ako bi jo bili videli pred nekaj časom, ako bi opazovali njeno življenje do danes.

Ní je bilo veselejše deklice od graščakove Marijce. Ves božji dan je tekala brzonoget srni podobna po vrtu, pevajoč vesele pesence. Vsakdo jo je poznal kot živo, v mladostnem veselji se radujočo deklico. Vrh tega je bila tudi priljudna in prijazna z vsacim; kajti da-si je bivala v lepem gradu, oblečena bila v krasno gosposko obleko, da-si je bil njen oče najbogatejši in najučenejši v vsej okolici, vendar je vedno rada občevala s kmečkimi deklicami in vzlasti Kalánova Anica je bila mnogokrat pri njej. Skupaj ste se igrali, skupaj delali, skupaj radovali in vrhu tega je Marijca vedno z Anico delila svoje veselje. Oče ni imel nič proti temu, užé zaradi tega ne, ker je imel vedno mnogo opraviti in ní mogel biti toliko pri družini, kakor bi bil rad. Dopusčal je tedaj Anici, da se je igrala z njegovo hčerko, ker je Marijco ljubil in poznal Anico, da je dobra in pripravna deklica. Nič jinna tedaj ni nasprotovalo, in vsled tega ste si bili Anica in Marijca najljubši prijateljici.

Ker smo se z Marijco ob kratkem seznanili, pogledjmo še kdo in kaj je bila njena družica — Anica?

Ako bi prišel kdaj v vas, kjer ste živeli naši znanki, gotovo bi konec vasi opazil leseno kočico. Nekoliko desák užé vseh črvójédih in trohljivih je bilo skupaj zbitih in čuda, da se bajtica ní užé davno na kup sesédla. Streha je bila tudi užé na pol podrtá in vsled tega je sredi jedine sobe stala ob deževnem vremenu vedno velika mlaka. Okna so bila zamašena s cunjami in s papirjem, a mesto vrat je služil velik plôh, ki se je po noči prislonil pred hišni vhod. To je bila hiša Kalanova — Aničin dom. Usmiljenja vredno je bilo res to dekletce, zapuščeno malo ne od vseh. Oče so jej umrli, ko je bila izpolnila peto leto; a matere niti poznala ní. Oče je bil tesar in je imel še precej dobrega zaslužka; prihranil si je bil toliko, da si je kupil

majheno posestvo s prijazno hišo v vasi. Tu je zagledala Anica luč sveta, a le kratko je bilo njeno bivanje v tej hiši. Oče so jeli bolehati in po dolgej bolezni so tudi umrli. Dolga očetova bolezen je pobrala vso imovino in Anica je morala ne imejoč sorodnikov, k sosedu, ki je bivala v bornej bajtici, katero smo užé poprej omenili. Ta sosedu je bila zelo hudobna, in vzela je Anico le zaradi tega k sebi, ker je znala, da jej je po prodanej očetovej hiši ostalo še nekoliko denarja; ko tega denarja ni bilo več, morala je Anica trdo delati, in še celó prosjáciti za neusmiljeno starko, ki jej je vedno pretíla, da jo zapodi takój od hiše, ako si ne bode sama kruha zaslužila. To je bilo britko za ubogo Anico. A vse bi bila še potrpehla, ako bi le stara sosedu bila lepše ž njo ravnala. Jestu jej ni dala skoro ničesar; a tepla in psovala jo je vsak dan. Kdor koli je videl Anico smilila se mu je, ker je bila zares sirota! Jedino njeno veselje je bilo, kadar se je s svojo prijateljico malo poigrala. Kadar koli je imela čas, tekla je v graščino ter jo ondu poiskala svojo prijateljico Marijco. Pozabila je na vso žalost in vse britkosti.

Takó ste živeli uboga Anica in njena prijateljica Marijca in kak razloček se nam pokaže danes!

Prej takó vesela, takó živa — in danes!? —

Prej takó srečna, igrajóč se s svojo ljubljenco — in danes!? — —

Še vedno stoji in zrè nemirna v drveče se valove. Čudne misli jej rojé po glavi. Spominja se prejšnega dne, z žalostjo se ga spominja, ker tega dne je izgubila veselje, izgubila je mir srcá.

Kakó to?

Bilo je popóldne. Marijca in Anica ste kakor po navadi sedeli pod senčnato lipo vsaka s svojim pletívom v roci prijazno se razgovarjajoč. V tem hipu se pripelje krasna kočija na dvorišče. Marijca hitro popusti delo ter teče gledat, kdo se je pripeljal. Bila je teta, ki je prišla z hčerjo obiskat svoje soródnike. To je bilo veselje v graščini. Objemanja in poljubovanja ni bilo konca ne kraja, ker teta, živeč v daljnem mestu ni mogla po večkrat priti v ta kraj. Vzlasti Marijca in Kátinka — takó je bilo imé sestričini — ste si meleti mnogo pripovedovati. Kátinka je bila ohola (ošabna) deklica in večkrat se je norčevala iz svoje soródnice, češ da je neumna in nevedna. V tacih pogovorih jo je vprašala: „Kdo pa je bilo óno cigansko dekletce, ki je pri tebi sedelo; ali te ni sram le govoriti s tacimi kmečkimi otroci?“ In Marijca je zatisnila oči, pogledala je v stran in prvič se je sramovala svoje uboge kmečke prijateljice; konec je bilo zdaj njenemu veselju, ker ves večer so jej po glavi rojile besede ohole Kátinke. V njenem srci se je porodila ošabnost in Marijca ni bila več ona dobra in vesela góspica. Druzega jutra je odšla tetka s svojo hčerjo in Marijca, ki je poprejšnega dne svojo sestrično še takó pristréno bila poljubila, poslovila se je zdaj od nje kot ošabna hči imovitega graščaka. Otišla je na vrt in tu jo je čakala Anica. Tudi ta je bila vznemirjena, ker je takój spoznala, da je uboga beračica v priméri z bogato Marijco. Vse to je globoko čutila, videč, da je kakor pozabljena stala prejšni dan, ter je Marijca niti pogledati ni htela. In vsled tega je bridko jokala domá na slámnatej postelji. In vender je še danes prišla v graščino, ker Marijčino ravnanje se jej je opravičeno zdelo, misleč si, kaj hoče siromak v družbi z bogatinom.

Nasproti ste si stali obe in molčali ste. Marijca naposled vendar izpregovori in reče osorno: „Izpred oči se mi poberi grda bajtarica ti, ter glédi, da se mi ne prikažeš več nikoli v graščino!“ To rekši, obrne se ter stopa ošabno dalje. Anica gleda nekaj časa za-njo in potok solz se jej vdere iz oči. Komaj da izreče še besede: „Marijca, izpremenila si se, a zapómni si, da napuh hodi pred padcem.“ Na to otiče bridko jokajoč se...

Marijca je šla proti potoku in mislila je na besede Katinkine, pa tudi na besede Aničine. Njeno srce še ni bilo pokvarjeno, in ošabnost ni mogla tako hitro mehkočutja in dobrohotnosti iz njenega srca izruvat.

In kakor smo jo videli stati, stala je še vedno in še vedno je zrla v temno vodo in še vedno so jej kapljale svitle solzice iz očesa. To je storil hudoben jezik, pregnal je mir iz njenega srca in je rodil črva, ki jo je grizel neprenehoma.

Premišljevala je, v kako lepej slogi živi vse, kar je ustvarjenega v božjej naravi. Vse jej je govorilo: „Glej, ošabnosti je ni med nami; vse je ponižno in pohlevno, a ti si tako prevzetna proti svojej prijateljci?“ Od daleč pa je zagremelo in spómnela se je na Bogá, ki se je razsrdil nad njo. Pomislila je na smrt in spómnela se je prigovora: „Pred Bogom smo vsi jednaki“ in nova solza se jej vdere po rudečem licu. —

Boj je bil končan. Lice se jej zopet zjasní, zopet je bila vesela in zadovoljna. In čez nekaj časa je bogata graščakova hči prosila odpuščenja siroto Anico. Napuh je bil zmagan, oholost strta in vse je bilo zopet poravnano. In zopet ste tekali prijateljci po graščinskem vrtu, zopet ste si igrali, zopet radostni prepevali in vživali óni srečni mir, brez katerega ni sreče na tem svetu.

* * *

Graščak je to izvedel; povedala mu je Marijca. Vesel je bil dobrih otrok in vzel je Anico za svojo; skupaj jo je dal vzrediti z Marijco. Bili ste srečni, skupaj živeli v lepej složnosti in ljubezni.

Glejte otroci, kako dobro je, da človek zmaga napuh. Ne udajte se mu, temveč ljubite se med sabo, kakor vam to veluje zapoved božja, ki pravi: „Ljubite Boga čez vse, a svojega bližnjega zaradi Bogá kakor samega sebe.“ Vaš bližnji pa je vsak človek, bodi si bogat bodi si siromak.

Io. Krek.

—x—

Narodne povédke.

Nabral J. M-t-n.

II. *)

Zivel je blizu koroške meje kmet, ki je zemljísče imel veliko in prostorno. Hiša mu je uže malo ne razpadala, a nikakor nij védel, kakó bi jo popravil. Novcev nij bilo, a poljá prodati se mu je smílilo. Zgodí se, da je nekda j hodil po gôzdi in razmišljaj, kakó bi se dokôpal novcev. Kar prédenj stópi déček ter ga vpraša: „kaj ti je?“ Kmet mu čemérno od-

*) Poglédi v 5. št. letošnjega „Vrtca.“